

บทที่ 5

แนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่ของ กกต.

จากการทบทวนวรรณกรรมและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้วิจัยได้พบว่าในขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ของ กกต. ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมาเสนอเป็นแนวทางแก้ไขปัญหในการทำงานของ กกต. ดังนี้

การกำหนดให้องค์กรเอกชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของ กกต.

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหारेื่องอำนาจทางด้านการตุลาการของ กกต. ผู้ให้สัมภาษณ์โดยส่วนมากได้มีแนวคิดว่าจะมีการเปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือการทำงานของ กกต. เหมือนต่างประเทศ เช่น ประเทศฟิลิปปินส์ ได้มีองค์กรเอกชน ซึ่งมีชื่อว่า National Movement for Free Election หรือนัมเฟรล (Namfrel) เป็นองค์กรอาสาสมัคร โดยการรวมตัวกันของนักธุรกิจ พ่อค้า ประชาชน ตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติในปี ค.ศ. 1984 โดยนัมเฟรล จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนของฟิลิปปินส์ในการสอดส่องควบคุมดูแลให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม โดยจัดส่งอาสาสมัครไปสังเกตการณ์การเลือกตั้งตามศูนย์เลือกตั้งทั่วประเทศ และจะเปิดเผยต่อสาธารณชนหากมีการโกงการเลือกตั้งหรือมีพิรุธในการเลือกตั้ง

อย่างไรก็ตาม กกต. ควรจะเปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของ กกต. ให้มากขึ้น ดังเช่นที่ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ได้กล่าวถึงดังนี้

ในการแก้ไขปัญหारेื่องอำนาจทางด้านการตุลาการของ กกต. แล้วผมมีความเห็นว่าปัญหาไม่ใช่อยู่ที่อำนาจทางด้านการตุลาการเป็นของ กกต. แล้วจะทำให้การพิจารณาขาดความโปร่งใส ชักช้า และไม่มีหน่วยงานใดสามารถตรวจสอบได้ แต่ปัญหาอยู่ที่ไม่ว่าหน่วยงานใดจะทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณาคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ก็ไม่พ้นที่จะมีเรื่องของการเมืองเข้ามาสอดแทรก อย่างที่กฎหมายให้อำนาจแก่ กกต. แบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาดจริง ๆ แล้ว ผู้ร่างกฎหมายมีความหวังดีจะให้ กกต. ทำหน้าที่ทั้งนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ เพราะมีความเชื่อมั่นว่า บุคคลที่เข้ามารับตำแหน่ง

เป็น กกด. จะเป็นผู้ที่มีความเป็นกลางทางการเมือง เป็นเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิ มีความน่าเชื่อถือ ไม่อย่างนั้นคุณลองไปอ่านหนังสือถึงวิธีการสรรหาคัดเลือก กกด. ว่ามีหลายขั้นตอนขนาดไหน แต่ผลปรากฏว่า กกด. ทั้ง 2 ชุด ที่เข้ามาทำหน้าที่ก็ยังไม่พ้นข้อครหาว่ามีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องกับ การทำงาน ดังนั้นผมมีความเห็นว่าไม่ว่าจะให้ กกด. หรือ ศาล เป็นผู้พิจารณาตัดสินคดีการเลือกตั้ง ยังไงก็ตามคงไม่พ้นจากการสอดแทรกของการเมืองอยู่ดี วิธีการแก้ไขปัญหาคดีที่ดีที่สุด คือ ควรเปิด โอกาสให้องค์กรเอกชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของ กกด. แล กกด. ทำหน้าที่มี ขั้นตอนอย่างไรบ้าง องค์กรเอกชนก็มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนอย่างเช่นในประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็น ตัวอย่างที่ดีมากของการเปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานของ กกด. โดยภาคเอกชนของฟิลิปปินส์จะมีการรวมตัวกันขึ้นมาในชื่อของนัมเฟรล ที่สำคัญประชาชน ชาวฟิลิปปินส์เองมีความเชื่อนัมนัมเฟรลมากกว่า กกด. ของประเทศตเนเซียอีก มีครั้งหนึ่งปรากฏว่า ผลการนับคะแนนเลือกตั้งของ กกด. ฟิลิปปินส์และนัมเฟรลไม่เท่ากัน ปรากฏว่าประชาชนของ ฟิลิปปินส์กลับเชื่อนัมนัมเฟรลมากกว่าของ กกด. เสียอีก นี่เป็นตัวอย่างที่ แสดงให้เห็นว่าองค์กรเอกชนของฟิลิปปินส์มีส่วนร่วมและมีบทบาทต่อการทำงานของ กกด. เป็น อย่างมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าประชาชนชาวฟิลิปปินส์โดนปลูกฝังในเรื่องของประชาธิปไตยมา ตั้งแต่เด็ก รวมถึงนัมเฟรลก็เป็นองค์กรที่ด้งขึ้นมาหลายสิบปีแล้วประชาชนจึงให้ความเชื่อถือเป็น อย่างมาก อย่างในประเทศไทยก็เช่นเดียวกันควรจะเปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การทำหน้าที่ของ กกด. ให้มากขึ้น

ความคิดเห็นในเรื่องนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เหลือดังนี้

ผมมีความคิดว่าควรจะเปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบ หรือ ทำงานร่วมกับ กกด. เนื่องจากในปัจจุบันนี้กฎหมายรัฐธรรมนูญได้มีการมอบอำนาจให้แก่ กกด. ใน การทำหน้าที่สืบสวน สอบสวน และพิจารณาคดีความเลือกตั้ง รวมถึงยังไม่มีกำหนดให้ หน่วยงานใดสามารถเข้าไปร่วมตรวจสอบการทำหน้าที่ของ กกด. ดังนั้นในประเทศไทยควรมี การเปิดโอกาสให้องค์กรภาคเอกชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับ กกด. ใน ปัจจุบันนี้ ถึงแม้จะมีองค์กรกลางเพื่อประชาธิปไตยซึ่งเป็นองค์กรเอกชน และมีบทบาทเกี่ยวกับการ ควบคุมการเลือกตั้งอยู่แล้ว แต่ผลปรากฏว่าในความเป็นจริง กกด. ไม่ได้รับฟังความคิดเห็นหรือให้ องค์กรกลางเพื่อประชาธิปไตยเข้ามามีส่วนร่วม ในการสืบหาพยานหลักฐานในคดีที่เกี่ยวกับการ เลือกตั้งเท่าที่ควร ดังนั้นองค์กรกลางเพื่อประชาธิปไตยจึงเป็นเหมือนองค์กรเอกชนที่ด้งขึ้นมา ลอย ๆ โดยแทบจะไม่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งเท่าที่ควร ผมมีความเห็นว่ากระบวนการ

เลือกตั้งของประเทศไทยควรจะเปิดโอกาสให้องค์กรกลางเพื่อประชาธิปไตยมีส่วนร่วม ในการดำเนินการเลือกตั้งมากกว่านี้ รวมถึงถ้ามีความเป็นไปได้ควรจะเปิดโอกาสให้มีตัวแทนจากองค์กรกลางการเลือกตั้ง เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาคดีการเลือกตั้ง ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีตามมาคือ ประเทศไทยจะได้ตัวแทนจากองค์กรเอกชนที่มาจากประชาชน โดยตรงเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาคดีการเลือกตั้ง

จากบทสัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ต่างมีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ ควรจะเปิดโอกาสให้องค์กรในภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการทำงานร่วมกับ กกต. รวมถึงสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่ในการพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งอีกด้วย ซึ่งแนวทางนี้ตรงกับงานวิจัยของพรศักดิ์ และคณะ (2547) เสนอว่า กกต. ควรเปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทุจริตการเลือกตั้ง ควรพัฒนาองค์กรเอกชนที่ กกต. ให้การรับรองให้มีความเข้มแข็งทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพัฒนามาตรฐานการตรวจสอบการเลือกตั้งให้เป็นมาตรฐานเดียวกันโดยถือเสมือนเป็นการทำหน้าที่ขององค์กรภายในของ กกต.

สำหรับการเปิดโอกาส ให้องค์กรเอกชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของ กกต. ก่อให้เกิดข้อดีและข้อเสียดังต่อไปนี้

ข้อดี

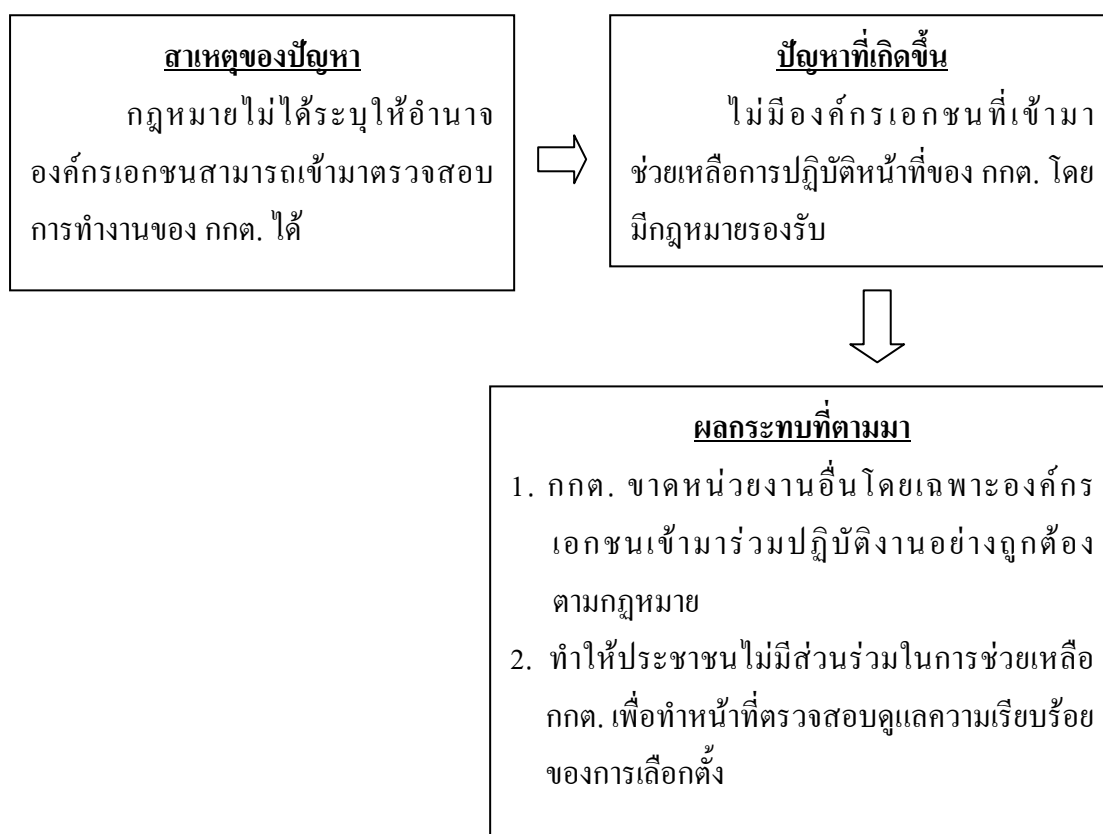
1. กกต. จะได้บุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งเป็นอย่างดีเข้ามามีส่วนช่วยในการทำหน้าที่ของ กกต.
2. สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องของการขาดแคลนบุคลากรในการทำงาน
3. การทำงานของ กกต. จะมีความโปร่งใส และได้รับความไว้วางใจจากประชาชนเพิ่มมากขึ้นถ้า กกต. เปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน
4. ประชาชนที่เป็นอาสาสมัครสามารถทำหน้าที่เป็นหูเป็นตาแทน กกต. ในการทำหน้าที่สืบหาพยานหลักฐานในการทุจริตการเลือกตั้ง และสามารถรายงานต่อ กกต. ได้โดยตรง

ข้อเสีย

1. ถ้าอาสาสมัครจากองค์กรเอกชนไม่มีความเต็มใจหรือสมัครใจเข้ามาทำหน้าที่ จะส่งผลให้องค์กรเอกชนไม่สามารถช่วยเหลือการทำงานที่ของ กกด. ได้

2. ถ้าองค์กรเอกชนไม่มีความเป็นกลางทางการเมืองจะส่งผลต่อการสืบสวนสอบสวนและพิจารณาคดีความที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งของ กกด.

สำหรับแนวคิดการกำหนดให้องค์กรเอกชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของ กกด. สามารถสรุปได้ด้วยภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ปัญหาเรื่องการขาดองค์กรเอกชนที่มีประสิทธิภาพมาช่วยเหลือการทำงานของ กกด.

การจัดตั้งศาล ศ.ศ. และศาล ศ.ว.

สำหรับแนวทางนี้ก็มีผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอแนวทางว่า ควรจะมีการจัดตั้งศาล ศ.ศ. และศาล ศ.ว. ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่พิจารณาการฟ้องร้องคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งของกลุ่มบุคคลทั้งสองกลุ่มนี้ต่างหาก การสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดโดย กกต. ตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายต่าง ๆ กำหนดไว้ เป็นการให้อำนาจแก่ กกต. ในลักษณะที่เป็นอำนาจกึ่งตุลาการ ตามกฎหมาย กกต. มีขอบเขตการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือข้อขัดแย้งทางการปกครองที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งเท่านั้น แต่ กกต. ไม่มีอำนาจสืบสวนสอบสวนคดีความที่เกี่ยวกับทางอาญา อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้การทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนของ กกต. ยังต้องยืมบุคลากรจากหน่วยงานอื่นเข้ามาช่วยเหลือ จะเห็นได้ว่า กกต. ประสบกับปัญหาในเรื่องของการขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณสมบัติเข้ามาช่วยเหลือ กกต. ในการทำหน้าที่สืบสวน สอบสวน และหาพยานหลักฐานในการพิจารณาคดี รวมถึงระยะเวลาที่ใช้ในการพิจารณาคดีของ กกต. มีการกำหนดเอาไว้เพียงแค่ 30 วัน ดังนั้นบ่อยครั้งที่ กกต. มีการพิจารณาว่าผู้ถูกคัดค้านในคดีการเลือกตั้งไม่มีความผิด เนื่องจาก กกต. ไม่สามารถหาพยานและหลักฐานที่เชื่อถือได้และเชื่อมโยงไปถึงผู้ถูกคัดค้านการเลือกตั้งได้ จึงเป็นสาเหตุให้ กกต. ของประเทศไทยถูกวิพากษ์วิจารณ์จากประชาชนว่ายังไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหานี้ในเรื่องการใช้อำนาจทางด้านตุลาการของ กกต. ในด้านนี้ได้แก่ การตั้งศาล ศ.ศ. และศาล ศ.ว. มีผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ได้ให้ความเห็นดังต่อไปนี้

สำหรับการดำเนินงานของ กกต. ในขณะนี้จะเห็นได้ว่า กกต. เป็นเพียงองค์กรเดียวที่ทำหน้าที่พิจารณาคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยในปัจจุบันบอกได้เลยว่า กกต. ทำหน้าที่พิจารณาคดีการเลือกตั้งได้ช้ามาก จนปัจจุบันนี้หลังการเลือกตั้ง ศ.ศ. มา 3 เดือนแล้ว ยังมาประกาศรายชื่อของผู้ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเลย ทำให้ทำมาก็เหมือนกับในอดีตที่การพิจารณาคดีของศาลฎีกาใช้เวลานานมากจนในบางที่รัฐบาลประกาศยุบสภาแล้วยังพิจารณาคดีการเลือกตั้งไม่เสร็จเลย ดังนั้นสำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาล่าช้าในการทำงาน รวมถึงความไม่โปร่งใสในการทำงานของ กกต. ผมมีข้อเสนอให้กำหนดให้มีบทบัญญัติให้มีการตั้งศาลขึ้นมาใหม่ ซึ่งศาลที่ตั้งขึ้นมานี้จะทำหน้าที่พิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับ ศ.ศ. และ ศ.ว. เท่านั้น เหมือนกับศาลปกครองที่พิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการและ หน่วยงานของรัฐเท่านั้นโดยใช้ชื่อว่าศาล ศ.ศ. และศาล ศ.ว. ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการพิจารณาคดีการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับ ศ.ศ. และ ศ.ว. นั่นเอง

จากแนวคิดของผู้ให้สัมภาษณ์ในการจัดตั้งศาล ศ.ศ. และศาล ศ.ว. นั้น ตรงกับข้อเสนอแนะในงานวิจัยของ สีดา สอนศรี (2546) ในงานวิจัยเรื่องบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งของประเทศไทยว่า เห็นควรให้มีการจัดตั้งศาล ศ.ศ. และศาล ศ.ว. มาพิจารณาฟ้องร้องของกลุ่มบุคคลทั้งสองกลุ่มนี้ต่างหาก เนื่องจากทั้งสองกลุ่มนี้เป็นตัวแทนของประชาชนทั้งประเทศ ซึ่งการจัดตั้งศาลทั้ง 2 ขึ้นมานี้มีจุดมุ่งหมายในการถ่วงดุลอำนาจของ กกต. คือ หลังจากที่ กกต. มีการวินิจฉัยคดีความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งไปแล้ว ควรให้ศาลทั้ง 2 ทำหน้าที่ในการพิจารณาในขั้นสุดท้าย แทนที่จะให้อำนาจ กกต. มากเกินไป โดยมีขั้นตอนในการพิจารณาคดีดังนี้ คือ ให้ กกต. มีความเห็นเกี่ยวกับคำวินิจฉัยในการโต้แย้ง หรือการเพิกถอนผู้สมัคร แต่ให้ศาล ศ.ศ. และศาล ศ.ว. ทำหน้าที่ในการพิจารณาคดีตัดสินชี้ขาด โดยศาลดังกล่าวจะต้องประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายอย่างต่ำ ๆ 10 ปีขึ้นไป ซึ่งอาจจะประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายจากภายนอกสภาและมีความเป็นกลางทางการเมือง ส่วนในกรณีที่ต้องการให้ผู้ทำหน้าที่พิจารณาคดีเป็นสมาชิกของสภาอยู่แล้วนั้น ควรจะมีการกำหนดให้ผู้ทำหน้าที่พิจารณาคดีมาจากผู้แทน ศ.ศ. และ ศ.ว. ที่มีความรู้ทางกฎหมายเป็นอย่างดี และในที่นี้ควรจะมีการแบ่งอัตราส่วนของผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณาคดีจากศ.ศ. ที่มาจากพรรคฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านอย่างละเท่า ๆ กัน

นอกจากรูปแบบการจัดตั้งศาล ศ.ศ. และศาล ศ.ว. จะตรงกับผลการวิจัยของ สีดา สอนศรี (2546) แล้ว ยังสอดคล้องกับรูปแบบที่ประเทศฟิลิปปินส์ใช้ในการพิจารณาคดีฟ้องร้องต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยมีรูปแบบดังต่อไปนี้ ถ้าเป็นคดีการเลือกตั้งที่เกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องส่งผ่านเรื่องให้คอมมิสชันไปที่ศาล ศ.ศ. ซึ่งเป็นคณะกรรมการพิจารณาคัดสินคดีการเลือกตั้งของ ศ.ศ. ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ประกอบไปด้วยผู้พิพากษาศาลฎีกา 3 คน ศ.ศ.ฝ่ายค้าน 3 คน และฝ่ายรัฐบาลที่เป็นนักกฎหมาย 3 คน ถ้าเป็นคดีเลือกตั้งเกี่ยวกับ ศ.ว. ให้ส่งเรื่องไปที่ศาล ศ.ว. ซึ่งประกอบไปด้วยผู้พิพากษาศาลฎีกา 3 คน ศ.ว. ฝ่ายค้าน 3 คน ฝ่ายรัฐบาล 3 คนที่เป็นนักกฎหมาย

สำหรับแนวทางการจัดตั้งศาล ศ.ศ. และศาล ศ.ว. ก่อให้เกิดข้อดีและข้อเสียดังต่อไปนี้

ข้อดี

1. จะให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย มาทำหน้าที่พิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว.
2. การพิจารณาคดีการเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว. จะมีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น รวมถึงมีการพิจารณาคดีถึง 2 ขั้นตอนด้วยกันทำให้ผู้ที่ถูกคัดค้านการเลือกตั้งได้รับคำพิพากษาที่เป็นธรรม
3. ประชาชนมีความเชื่อถือในผลการพิจารณาคดีการเลือกตั้งมากขึ้นกว่าเดิม

ข้อเสีย

1. ถ้าผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้ามาทำหน้าที่พิจารณาคดีการเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว. เป็นผู้ที่ไม่มีความเป็นกลางทางการเมือง จะส่งผลต่อผลการพิจารณาคดีที่ไม่มีความเป็นธรรม
2. เป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณของประเทศเพิ่มมากขึ้น ในการจ้างผู้ทรงคุณวุฒิเข้ามาทำหน้าที่ในศาล ส.ส. และศาล ส.ว. เพราะในความเป็นจริงแล้วในประเทศไทยมีการเลือกตั้ง ส.ส. ทุก ๆ 4 ปี และ ส.ว. ทุก ๆ 6 ปี ถ้ามีการตั้งศาล ส.ส. และศาล ส.ว. ขึ้นมาจะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณในปีที่ไม่มีการเลือกตั้ง

สำหรับแนวคิดการจัดตั้งศาล ส.ส. และศาล ส.ว. สามารถสรุปได้ด้วยภาพที่ 7

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา

ควรจะมีการจัดตั้งศาล
ส.ส. และศาล ส.ว. ขึ้นมาเพื่อ
ทำหน้าที่พิจารณาการฟ้องร้อง
คดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งของ
กลุ่ม บุคคล ทั้ง สอง กลุ่ม นี้
ต่างหาก เนื่องจากทั้งสองกลุ่ม
นี้เป็นตัวแทนของประชาชน
ทั้งประเทศ ซึ่งการจัดตั้งศาล
ทั้ง 2 ขึ้นมานี้มีจุดมุ่งหมายใน
การถ่วงดุลอำนาจของ กกต.

ผลกระทบที่ตามมา

ข้อดี

1. จะได้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้าน
กฎหมาย มาทำหน้าที่พิจารณาคดีเกี่ยวกับการ
เลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว.
2. การพิจารณาคดี การเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว. จะ
มีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น รวมถึงมีการ
พิจารณาคดีถึง 2 ขั้นตอนด้วยกันทำให้ผู้ที่ถูก
คัดค้านการเลือกตั้งได้รับคำพิพากษาที่เป็น
ธรรม
3. ประชาชนมีความเชื่อถือในผลการพิจารณาคดี
การเลือกตั้งมากขึ้นกว่าเดิม

ข้อเสีย

1. ถ้าผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้ามาทำหน้าที่พิจารณาคดี
การเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว. เป็นผู้ที่ไม่มีความ
เป็นกลางทางการเมือง จะส่งผลต่อผลการ
พิจารณาคดีที่ไม่มีความเป็นธรรม
2. เป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณของประเทศเพิ่ม
มากขึ้น ในการจ้างผู้ทรงคุณวุฒิเข้ามาทำหน้าที่
ในศาล ส.ส. และศาล ส.ว. เพราะในความเป็น
จริงแล้วในประเทศไทยมีการเลือกตั้ง ส.ส.
ทุก ๆ 4 ปี และ ส.ว. ทุก ๆ 6 ปี ถ้ามีการตั้งศาล
ส.ส. และศาล ส.ว. ขึ้นมาจะเป็นการสิ้นเปลือง
งบประมาณปีที่ไม่มีเลือกตั้ง

การขยายระยะเวลาสำหรับ กกต. ในขั้นตอนการพิจารณาคดี

สำหรับปัญหาเรื่องระยะเวลาที่ กกต. ใช้ในขั้นตอนการพิจารณาคดีการเลือกตั้งนั้น เป็นที่รู้กันดีอยู่แล้วว่าระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ กกต. ใช้เพื่อพิจารณาคดีการเลือกตั้งนั้นมีไม่เพียงพอในการจัดการเลือกตั้งของ กกต. มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้ว่า กกต. จะต้องจัดการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน เพื่อจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ ซึ่ง 30 วันนี้หมายความว่า กกต. จะต้องจัดการเลือกตั้งโดยบริสุทธิ์และเที่ยงธรรม โดยรวมถึงระยะเวลาที่ใช้ในการพิจารณาคดีการเลือกตั้งด้วย และด้วยระยะเวลาที่มีอยู่จำกัดนี้ทำให้ กกต. จำต้องประกาศรับรองผลสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ชนะการเลือกตั้งไปก่อนตามระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ แม้ว่าจะยังมีข้อเคลือบแคลงสงสัยก็ตาม อย่างเช่นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งล่าสุดที่ผ่านมา กกต. ก็ได้มีการประกาศกับสื่อมวลชนว่า กกต. จำเป็นที่จะต้องประกาศรายชื่อของ ส.ส. ทั้ง 500 เขตภายในวันที่ 25 ก.พ. 2548 เนื่องจากกฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดให้ต้องมีการเรียกประชุมครั้งแรกภายใน 30 วันนับแต่วันเลือกตั้ง แต่สำหรับผู้ชนะการเลือกตั้งคนใดที่ยังมีข้อเคลือบแคลงสงสัย กกต. จะค่อย ๆ พิจารณาเป็นราย ๆ ไป ซึ่งเท่ากับว่าความต้องการในการปฏิรูปการเมืองที่ต้องการให้เกิดความบริสุทธิ์ ยุติธรรมในการเลือกตั้ง เพื่อให้ได้ตัวแทนของประชาชนที่ความสุจริตเข้ามาทำหน้าที่ในรัฐสภา ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร

จากปัญหาดังกล่าว ได้มีผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวให้ความเห็นในเรื่องของการขยายระยะเวลาที่ กกต. ใช้ในการพิจารณาคดีการเลือกตั้ง ว่าควรจะต้องให้มีระยะเวลามากกว่านี้ รวมถึงควรจะต้องให้มีบุคลากรเข้ามาทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งให้มากขึ้นด้วย ดังมีผู้สัมภาษณ์ให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

สำหรับเรื่องที่ กกต. ถูกกล่าวหาว่าขาดความโปร่งใสในขั้นตอนการพิจารณาคดีการเลือกตั้ง ถ้าพิจารณาอย่างเป็นธรรมแล้ว ผมว่าปัญหาในข้อนี้ไม่ได้เป็นปัญหาของ กกต. เพียงฝ่ายเดียว แต่ปัญหายังอยู่ที่เงื่อนไขกฎหมายด้วย เพราะกฎหมายระบุไว้อย่างชัดเจนว่าให้ กกต. จัดการประกาศผลการเลือกตั้งภายใน 30 วัน ซึ่งผมเชื่อว่าระยะเวลาเพียงแค่ 30 วัน น่าจะไม่เพียงพอสำหรับการทำงานของ กกต. เพราะคดีการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการเลือกตั้งในแต่ละครั้งมีเป็นร้อย ๆ คดี ซึ่ง กกต. จะต้องค่อย ๆ พิจารณาคดีการเลือกตั้งทีละคดีไป ซึ่งจากการเลือกตั้งทุกครั้งที่ผ่านมาปรากฏว่า กกต. ไม่เคยพิจารณาคดีการเลือกตั้งได้เสร็จเรียบร้อยก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้ไม่ใช่ไม่เคยเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก แต่เกิดขึ้นมาตั้งแต่กระทรวงมหาดไทย

เป็นผู้ดูแลการเลือกตั้งแล้ว บางที่กระทรวงมหาดไทยประกาศผลการเลือกตั้งไปแล้ว ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาโดยไม่ไปร้งไยยังได้ดำรงตำแหน่งจนกระทั่งยุบสภาก็มี แต่ในปัจจุบันนี้แตกต่างกัน เพราะ กกต. จะมีการตรวจสอบทีหลังและจะมีการประกาศถ้าเกิดพบว่ามีหลักฐานและข้อมูลการกระทำผิดจริง ถ้าต้องการจะแก้ไขปัญหาในเรื่องดังกล่าว ควรจะมีการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุซึ่งก็คือเรื่องที่ กกต. ไม่มีระยะเวลาที่เพียงพอในการพิจารณาการเลือกตั้ง ดังนั้นกฎหมายควรจะขยายระยะเวลาที่ กกต. ใช้ในการพิจารณาการเลือกตั้ง ให้มีระยะเวลานานกว่านี้ ซึ่งอาจจะหมายถึงต้องเลื่อนระยะเวลาเลือกตั้งให้เร็วมากขึ้น หรือต้องขยายระยะเวลาในการประกาศผลการเลือกตั้งของ กกต. ซึ่งการแก้ไขปัญหาระยะเวลาอย่างเดียวยังใช้ไม่ได้ผล ควรจะมีการนำบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องของการสืบสวนสอบสวน มาช่วยในการทำหน้าที่ของ กกต. อีกด้วย

จากบทสัมภาษณ์ขึ้นต้นแสดงให้เห็นว่า กกต. มีระยะเวลาที่ใช้ในการพิจารณาการเลือกตั้งน้อยเกินไป ดังนั้นควรจะมีการขยายระยะเวลาให้แก่ กกต. เพิ่มมากขึ้นในขั้นตอนดังกล่าว เนื่องจากขั้นตอนการพิจารณาการเลือกตั้ง เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากประชาชนจะได้ผู้แทนราษฎรที่มีความสุจริต และมาจากการเลือกตั้งของประชาชนอย่างแท้จริงหรือไม่ นั่นก็อยู่ที่ขั้นตอนดังกล่าว ดังนั้น กกต. จึงจำเป็นที่จะต้องใช้เวลาในการพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ

แนวทางในการขยายระยะเวลาของ กกต. ในขั้นตอนการพิจารณาถือให้เกิดข้อดีและข้อเสียดังต่อไปนี้

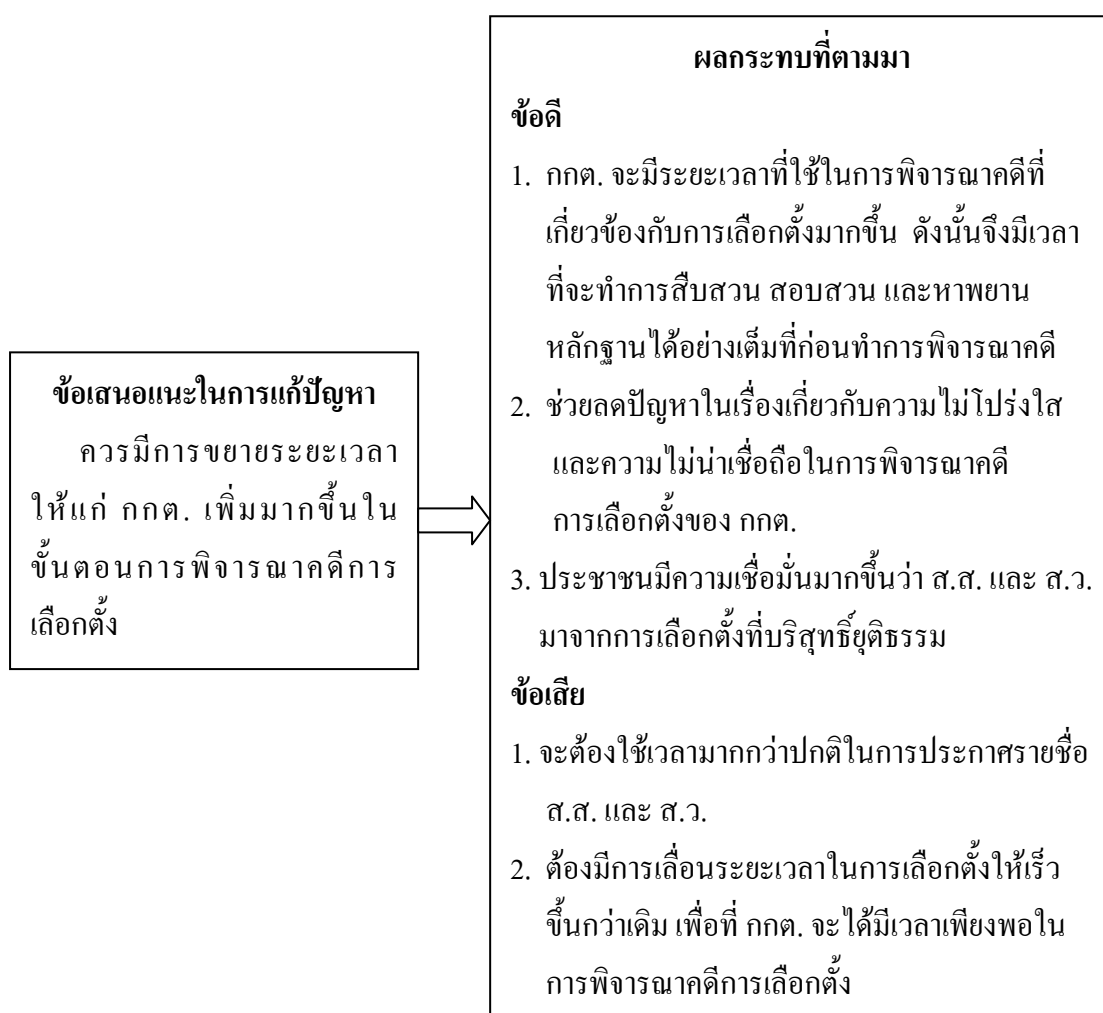
ข้อดี

1. กกต. จะมีระยะเวลาที่ใช้ในการพิจารณาการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งมากขึ้น ดังนั้นจึงมีเวลาที่จะทำการสืบสวน สอบสวน และหาพยานหลักฐานได้อย่างเต็มที่ก่อนทำการพิจารณาการเลือกตั้ง
2. ช่วยลดปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับความไม่โปร่งใส และความไม่น่าเชื่อถือในการพิจารณาการเลือกตั้งของ กกต.
3. ประชาชนมีความเชื่อมั่นมากขึ้นว่า ส.ส. และส.ว. มาจากการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ยุติธรรม

ข้อเสีย

1. จะต้องใช้เวลามากกว่าปกติในการประกาศรายชื่อ ส.ส. และ ส.ว.
2. ต้องมีการเลื่อนระยะเวลาในการเลือกตั้งให้เร็วขึ้นกว่าเดิม เพื่อที่ กกต. จะได้มีเวลาเพียงพอในการพิจารณาคดีการเลือกตั้ง

สำหรับการขยายระยะเวลาของ กกต. ในขั้นตอนการพิจารณาคดีสามารถสรุปได้ด้วยภาพที่ 8 ดังนี้

ภาพที่ 8 แนวคิดการขยายระยะเวลาสำหรับ กกต. ในขั้นตอนการพิจารณาคดี

สรุปแนวทางแก้ไขปัญหจากทัศนะของผู้วิจัย

สำหรับในเรื่องของแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการทำงานของ กกด. นั้น ได้มีผู้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหออกเป็นหลากหลายแนวทาง สำหรับตัวผู้วิจัยเองมีทัศนะต่อแต่ละแนวคิด ดังนี้

การกำหนดให้องค์กรเอกชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของ กกด.

สำหรับแนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่เปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของ กกด. ซึ่งสำหรับต่างประเทศนั้นได้เปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของ กกด. เป็นเวลานานแล้ว ซึ่งในบางประเทศได้ออกกฎหมายสำหรับรองรับถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรเอกชนเหล่านี้ ในประเทศไทยมีการตั้งองค์กรกลางเพื่อประชาธิปไตยขึ้นมาเป็นเวลานานแล้ว แต่อย่างไรก็ตามองค์กรกลางก็ยังไม่เคยมีโอกาสที่จะได้ทำหน้าที่มีส่วนร่วมและช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการเลือกตั้งอย่างจริงจัง เนื่องจากกฎหมายไม่ได้กำหนดถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรกลางไว้ ดังนั้นองค์กรกลางเพื่อประชาธิปไตยของประเทศไทยซึ่งเป็นองค์กรเอกชนที่เกิดจากประชาชนไทย ที่มีความต้องการจะเห็นความโปร่งใสและความยุติธรรมจากการเลือกตั้งโดยได้อาสาสมัครเข้ามาทำหน้าที่ช่วยเหลือ กกด. ในการควบคุมการเลือกตั้ง ไม่สามารถที่จะใช้ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติได้ ซึ่งตัวผู้วิจัยเองมีความเห็นว่าน่าจะมีการแก้ไขกฎหมายและเพิ่มเติมเรื่องของ บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรกลางเพื่อประชาธิปไตยเพื่อให้องค์กรเอกชนที่เกิดขึ้นมาจากความรักชาติและต้องการที่จะเห็นการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ยุติธรรมที่แท้จริงจะได้แสดงศักยภาพในการช่วยเหลือ กกด. ในการควบคุมดูแลการเลือกตั้งได้อย่างเต็มที่ที่สำคัญ กกด. เองจะมีกำลังสำคัญในการที่จะทำหน้าที่เป็นหูเป็นตาแทน กกด. ในการควบคุมดูแลการเลือกตั้ง และยังเป็นการประหยัดในส่วนองงบประมาณของรัฐที่จะต้องใช้ในการขั้นตอนของการสืบสวน สอบสวนคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งอีกด้วย ในกรณีที่สมาชิกขององค์กรกลางเพื่อการเลือกตั้ง สามารถที่จะชี้ให้เห็นในส่วนของหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง เหมือนดังที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ

การจัดตั้งศาล ส.ส. และศาล ส.ว.

สำหรับแนวคิดการจัดตั้งศาล ส.ส. และศาล ส.ว. เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นมาเพื่อต้องการเห็นขั้นตอนของการสืบสวน สอบสวน และพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นไปอย่างโปร่งใส และยุติธรรมมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งในปัจจุบันนี้เมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง จะเป็นหน้าที่ของ กกต. ทั้ง 5 ท่าน ในการพิจารณาคดีการเลือกตั้ง และจากการที่ กกต. ทั้ง 5 ท่านเป็นผู้ที่มีอำนาจเด็ดขาดในการพิจารณาคดีการเลือกตั้งทำให้เกิดปัญหาต่างเหล่านี้ตามมา

- กกต. ทั้ง 5 ท่านไม่สามารถที่จะพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตการเลือกตั้งได้เสร็จก่อนวันที่สภาเปิด ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุของการที่ต้องประกาศรายชื่อของผู้ที่ต้องสงสัยในการทุจริตการเลือกตั้งให้เป็น ส.ส. ไปก่อนและทำการดำเนินการสืบสวน สอบสวนที่หลัง ซึ่งทำให้ ส.ส. ที่มาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในสภาผู้แทนราษฎร ไม่ได้เข้ามาทำหน้าที่อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม

- การที่ผู้ที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาคดีการเลือกตั้งเป็นอำนาจของ กกต. เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น ทำให้ประชาชน หรือผู้ที่ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการพิจารณาคดีของ กกต. เกิดข้อกังขาว่าผลการตัดสินของ กกต. มีความยุติธรรมเพียงใด เพราะขั้นตอนการพิจารณาคดีการเลือกตั้งของ กกต. นั้น กระทำการภายในและไม่เปิดเผยให้บุคคลภายนอกได้รับรู้

จากปัญหาดังกล่าวทำให้สมควรที่จะมีการจัดตั้งศาล ส.ส. และศาล ส.ว. ขึ้นมาโดยเฉพาะเพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับ ส.ส. และส.ว. อีกหนึ่งรอบ เพื่อที่เราจะได้ ส.ส. และ ส.ว. ที่ชนะการเลือกตั้งเข้ามาอย่างบริสุทธิ์และยุติธรรมอย่างแท้จริง ซึ่งตัวอย่างของศาลที่ทำหน้าที่ในการตัดสินเฉพาะคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้นมีอยู่ต่างประเทศ อย่างเช่น ประเทศฟิลิปปินส์ที่จะมีการพิจารณาคดีการเลือกตั้งถึง 2 รอบด้วยกัน คือ จาก กกต. และจากศาล ส.ส. และศาล ส.ว. อีกรอบ ซึ่งจะทำให้ประชาชนเชื่อมั่นในผลของการพิจารณาพิพากษาคดีมากขึ้น

ทั้งนี้การจัดตั้งศาล ส.ส. และศาล ส.ว. พบข้อเสีย คือ การสิ้นเปลืองงบประมาณของประเทศในจ้างผู้ทรงคุณวุฒิเข้ามาทำหน้าที่ในศาล ส.ส. และศาล ส.ว. เพราะในประเทศไทยมีการเลือกตั้ง ส.ส. ทุก ๆ 4 ปี และ ส.ว. ทุก ๆ 6 ปี ถ้ามีการตั้งศาล ส.ส. และศาล ส.ว. ขึ้นอาจทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณในปีที่ไม่มีการเลือกตั้ง

ดังนั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดให้มีการคัดเลือกผู้มีคุณวุฒิ และคุณสมบัติเข้ามาทำหน้าที่ในการสืบสวน สอบสวน และพิจารณาคดี ในการเลือกตั้ง นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนาบุคลากรภายในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพิ่มอาสาสมัครในการสอดส่องดูแลในหน่วยเลือกตั้งประจำแต่ละจังหวัด เพื่อลดปัญหาการทุจริตในนอกลัง ซึ่งข้อเสนอแนะดังกล่าวสามารถเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการพิจารณาคดี ให้มีความถูกต้อง โปร่งใส ยุติธรรม และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

การขยายระยะเวลาสำหรับ กกต. ในขั้นตอนการพิจารณาคดี

แนวคิดในการแก้ไขปัญหारेื่องนี้เกิดจากในบางกรณีที่ กกต. มีระยะเวลาไม่เพียงพอที่ใช้ในการพิจารณา อาจส่งผลให้ผลของการพิจารณาถูกเบี่ยงเบนไปจากความจริงได้ เนื่องจากทีมงานสืบสวนและสอบสวนของ กกต. ไม่มีเวลาเพียงพอในการหาหลักฐาน เพื่อที่จะนำมาพิจารณาคดี ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นจาก กกต. ยังมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการสืบสวน สอบสวน ไม่เพียงพอและงานเหล่านี้เป็นงานที่ต้องใช้ระยะเวลาในการทำงาน ที่สำคัญในการเลือกตั้งแต่ละครั้งปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งมีเป็นจำนวนมากเป็นพันคดี และเมื่อปัญหาทุกเรื่องจะต้องส่งมาจาก กกต. ประจำเขต มายัง กกต. กลางทำหน้าที่ในการดูแล สืบสวนสอบสวนคดีที่เกิดขึ้น ระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดให้จึงไม่เพียงพอต่อการพิจารณาคดี ตามความคิดเห็นของผู้วิจัยเห็นด้วยกับการเพิ่มระยะเวลาที่ใช้ในการพิจารณาคดีให้แก่ กกต. แต่การเพิ่มระยะเวลาอย่างเดียวยังไม่สามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นให้ดีขึ้นได้ ควรจะต้องมีการเพิ่มจำนวนของบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่ในการสืบสวน สอบสวนปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย จึงสามารถช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้